

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj
v rámci Operačného programu Životné prostredie

Programy starostlivosti (manažmentové plány) o veľké šelmy na Slovensku

Zvolen, november 2015

Ing. Vladimír Antal

Európska a Slovenská legislatíva

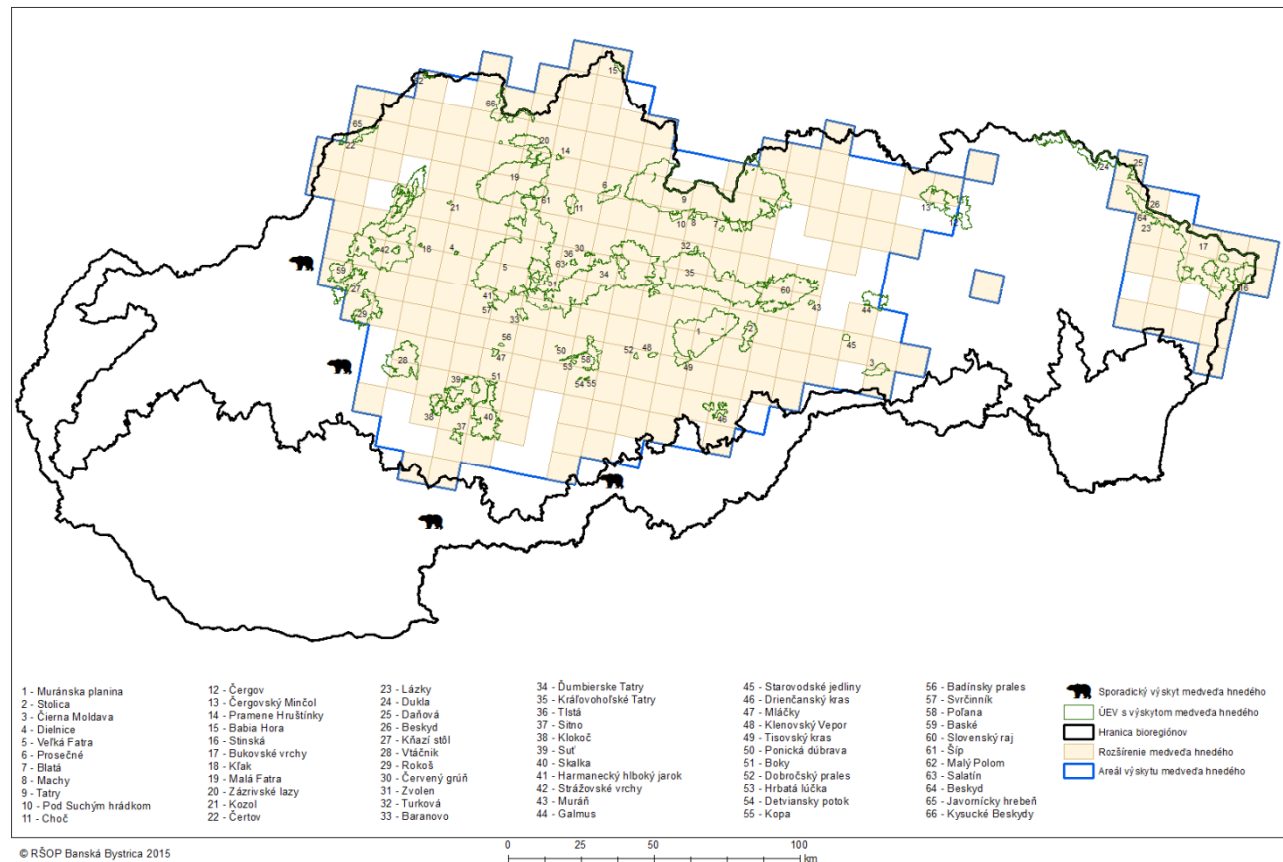
A. Medved' hnedý (*Ursus arctos*):

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny – celoročne chránený

Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve – voľne žijúca celoročne chránená zver

Smernica Rady č. 92/43/ EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – príloha II (66 ÚEV – 421 598 ha.), príloha IV

Bernský dohovor

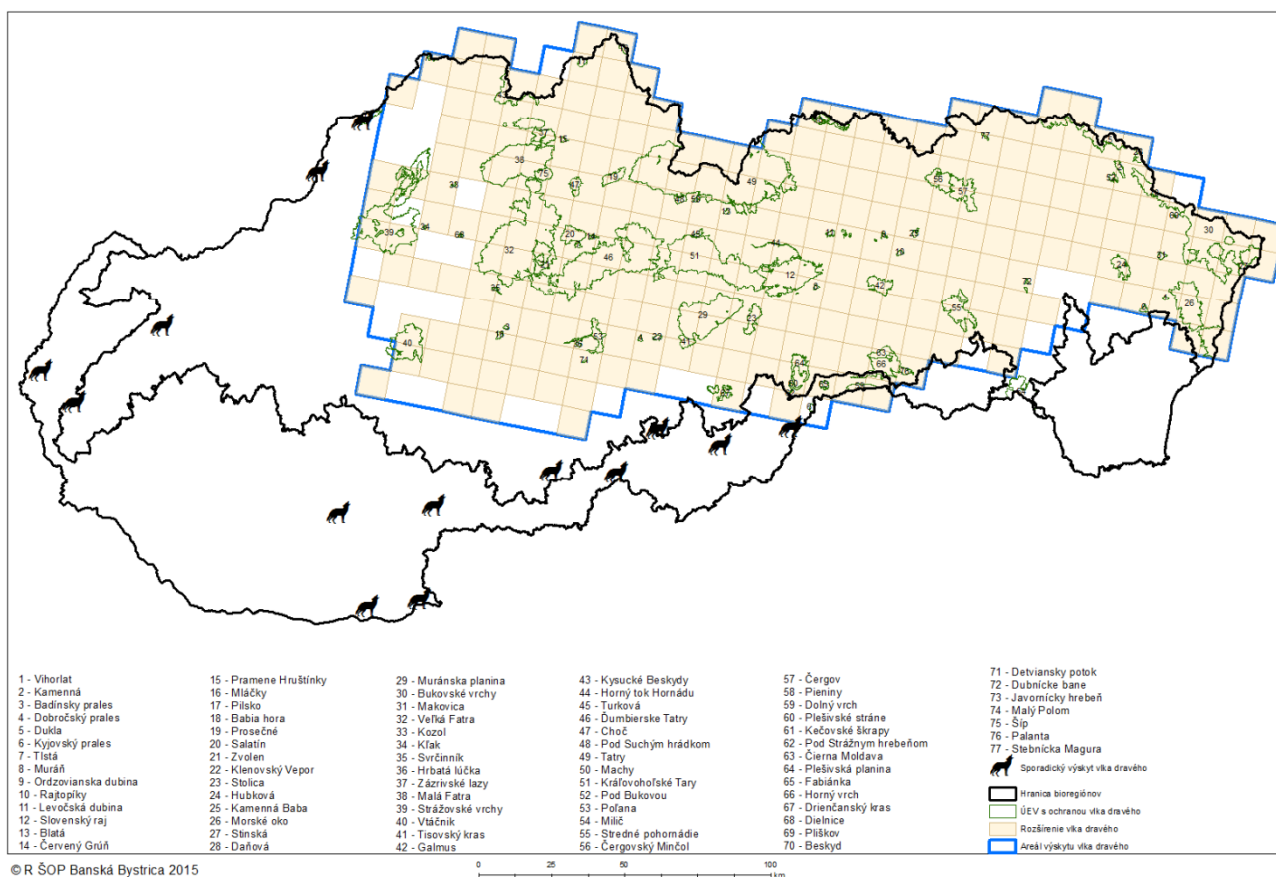
B. Vlk dravý (*Canis lupus*):

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny – vybraný živočích

Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve – voľne žijúca zver s dobou lovu

Smernica Rady č. 92/43/ EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – príloha II (79 ÚEV – 435 383 ha.), príloha V (geografická výnimka - druhy živočíchov a rastlín významné z hľadiska spoločenstva, ktorých odchyt a zber vo voľnej prírode a využívanie môže podliehať určitým regulačným opatreniam)

Bernský dohovor

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

Vyhláška č. 24/2003 Z. z. a Vyhláška č. 344/2009 Z. z.

vlka dravého zakázané celoročne chytať, zraňovať, usmrcovať a ničiť jeho obydlia, najmä brlohy s mláďatami na území:

Národného parku Slovenský kras vrátane jeho ochranného pásma a katastrálnych území obcí Háj, Turňa nad Bodvou, Dvorníky, Hrhov, Jablonov nad Turňou, Zádiel a Včeláre,

Chránenej krajinnej oblasti Kysuce a katastrálnych území Čadca, Horelica, Olešná, Staškov, Turzovka, Oščadnica, Raková, Klokočov, Svrčinovec, Čierne, Skalité v okrese Čadca,

Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava,

Pieninského národného parku a jeho ochranného pásma,

Tatranského národného parku, katastrálnych území Bobrov, Breza, Zubrohlava, Klin, Krušetnica, Mútne, Námestovo, Oravská Jasenica, Oravská Polhora, Oravské Veselé, Rabča, Slanica, Sihelné a Zákamenné v okrese Námestovo a katastrálnych území Trstená, Oravice, Tichá dolina, Čimhová, Hladovka, Liesek, Suchá Hora a Vitanová v okrese Tvrdošín,

Chránenej krajinnej oblasti Východné Karpaty,

Národného parku Poloniny a jeho ochranného pásma, katastrálnych území Becherov, Cigeľka, Frička, Gaboltov, Gerlachov, Hrabské, Hutka, Chmeľová, Kurov, Lenartov, Malcov, Nižná Polianka, Ondavka, Petrová, Regetovka, Snakov, Stebnícka Huta, Stebník, Varadka, Vyšná Polianka, Nižný Tvarožec a Vyšný Tvarožec v okrese Bardejov a katastrálnych území Kečkovce, Roztoky, Vyšný Mirošov v okrese Svidník,

pre ktoré ministerstvo pôdohospodárstva neurčí ročnú kvótu lovu vlka dravého.

Na ostatnom území Slovenskej republiky je zakázané ho chytať, zraňovať, usmrcovať alebo ničiť jeho obydlia, najmä brlohy s mláďatami, v období **od 16. januára do 31. októbra** bežného kalendárneho roka

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

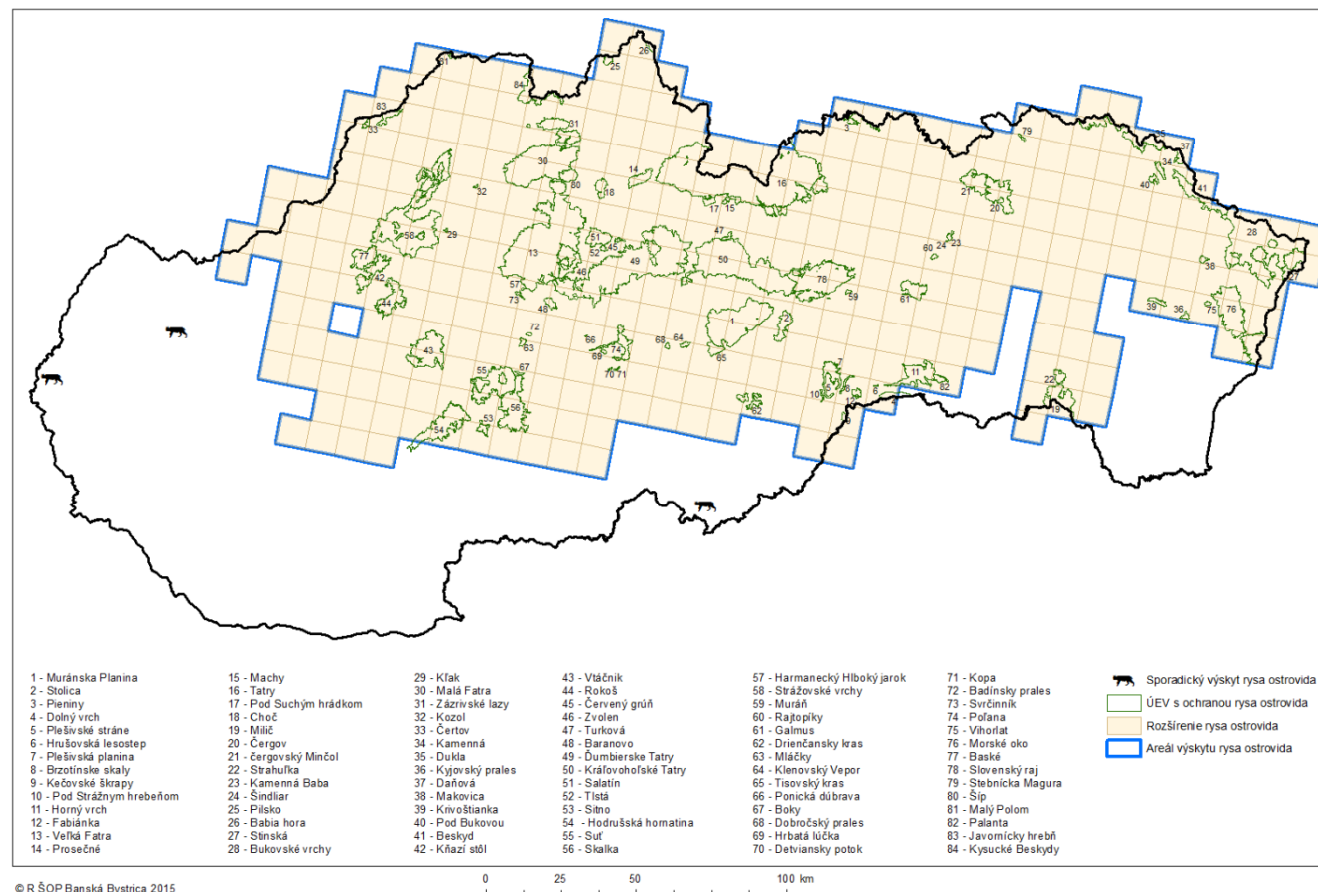
C. Rys ostrovid (*Lynx lynx*):

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny – celoročne chránený

Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve – voľne žijúca celoročne chránená zver

Smernica Rady č. 92/43/ EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – príloha II (85 ÚEV – 469 397 ha.), príloha IV

Bernský dohovor

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

Prax

Škody spôsobené veľkými šelmami

1. Škody na hospodárskych zvieratách

- **nedostatočná aplikácia preventívnych opatrení** (elektrické ohradníky, pastierske strážne psy),
- **slabý obranný inštinkt hospodárskych zvierat** (iný ako v prirodzených podmienkach),
- **nedostatočné poľovnícke obhospodarovanie vlka** (usmrcovanie alfa jedincov a tzv. rozvracanie svoriek),
- **zaúčanie vlčat do lovu**,
- **nedisciplinovanosť chovateľov hospodárskych zvierat pri likvidácii uhynutých zvierat**

2. Škody na poľnohospodárskych plodinách ovocných drevínach, včelstvách, majetku a príčiny vzniku nebezpečných stretov

- **zmena v pestovaní poľnohospodárskych plodín** (neprirodzená potrava pre medveďa),
- **poľovnícke obhospodarovanie raticovej prežúvavej zveri** (povolené vnadenie – časté prikrmovanie),
- **nedostatočné zabezpečenie komunálneho odpadu v rizikových lokalitách** (nedisciplinovanosť samospráv chatárov, prevádzkovateľov hotelov ap.),
- **zmenšovanie prirodzených biotopov veľkých šeliem bariérami** (62 zrazených medveďov v rokoch 2007 – 2014),
- **konkurencia pri využívaní územia** (lesnícka činnosť, poľovníctvo, turistika ap. – časté vyrušovanie veľkých šeliem).

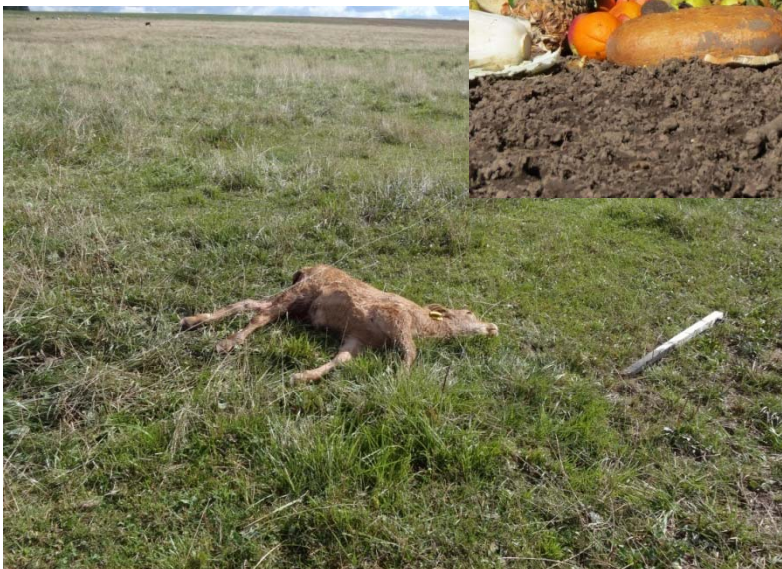
Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

17. 08. 2015

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

Náhrady škôd spôsobených veľkými šelmami

Medveď hnedý

Rok	Včelstvá	Ovce, kozy	Dobytok	Poľnohos. úroda	Dreviny	Poľovná zver	Ujma na zdraví	Spolu
2005	19 683,93	20 771,43	3 265,98	2 039,77	1 828,29	0,00	0,00	47 589,39
2006	14 510,95	20 118,00	640,14	2 263,83	580,53	0,00	0,00	38 113,46
2007	18 952,27	8 552,75	2 355,21	10 681,11	185,72	597,49	4 633,54	45 958,08
2008	19 982,17	9 256,99	3 733,29	15 268,80	1 908,52	464,71	88 346,41	138 960,90
2009	24 876,84	11 076,12	0,00	5 858,71	65,00	232,35	0,00	42 109,02
2010	45 643,98	9 494,54	4 036,00	21 443,03	3 393,47	0,00	1 726,00	85 737,02
2011	13 156,25	8 558,78	2 294,00	11 758,92	808,19	996,00	53 225,84	90 797,98
2012	24 151,48	8 916,63	6 889,40	13 693,07	945,63	996,00	1 886,40	57 478,61
2013	7 971,99	5 747,86	2 843,10	5 196,60	167,04	0,00	0,00	21 926,59
2014	15 343,29	6 634,58	4 815,00	57 193,50	5 884,44	287,04	9 831,58	99 989,43
SPOLU	204 273,15	109 127,67	30 872,12	145 397,33	15 766,82	3 573,60	159 649,77	668 660,47
%	30,55	16,32	4,62	21,74	2,36	0,53	23,88	100,00

Rok	Ovce, barany	Kozy	Dobytok	Králiky	Poľovná zver	Ujma na zdraví	Spolu
2003	24 403,11	0,00	5 713,34	0,00	0,00	0,00	30 116,44
2004	8 618,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 618,20
2005	22 226,58	0,00	1 755,00	0,00	265,55	0,00	24 247,13
2006	12 992,10	0,00	2 253,37	0,00	265,55	0,00	15 511,02
2007	23 604,53	0,00	2 917,41	0,00	0,00	0,00	26 521,94
2008	41 238,86	896,24	4 118,24	0,00	0,00	0,00	46 253,34
2009	27 233,48	200,00	1 023,91	0,00	265,55	0,00	28 722,94
2010	20 329,09	265,50	0,00	0,00	0,00	0,00	20 594,59
2011	27 285,60	0,00	6 255,00	0,00	597,48	0,00	34 138,08
2012	31 658,73	129,00	16 259,23	180,00	165,99	0,00	48 392,95
2013	40 853,97	0,00	29 515,35	0,00	0,00	0,00	70 369,32
2014	56 874,71	1 114,07	24 174,20	0,00	1 612,88	0,00	83 775,86
SPOLU	337 318,96	2 604,81	93 985,04	180,00	3 173,00	0,00	437 261,81

Vlk dravý

Investícia do Vašej budúcnosti

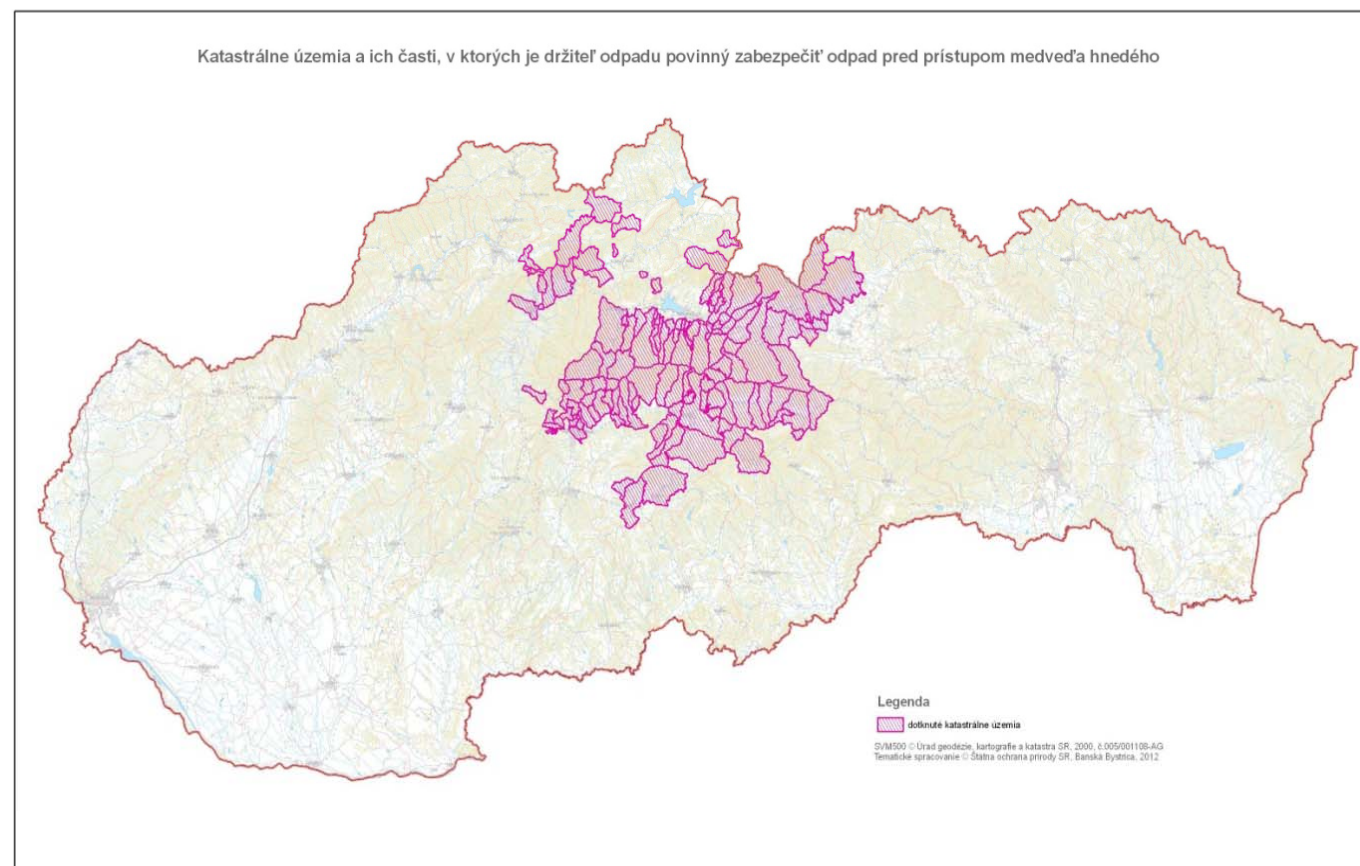
Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

Zníženie, resp. úplná eliminácia škôd spôsobených veľkými šelmami

- aplikácia preventívnych opatrení (elektrické ohradníky, pastierske strážne psy...),
- zmena v pestovaní poľnohospodárskych plodín (neprirodzená potrava pre medveďa),
- poľovnícke obhospodarovanie raticovej prežúvavej zveri (zabránenie neadekvátnemu),
- nedostatočné zabezpečenie komunálneho odpadu v rizikových lokalitách (k. ú. kde je producent odpadu povinný zabezpečiť komunálny odpad),
- zásah do populácie veľkých šeliem (medveď, vlk)

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

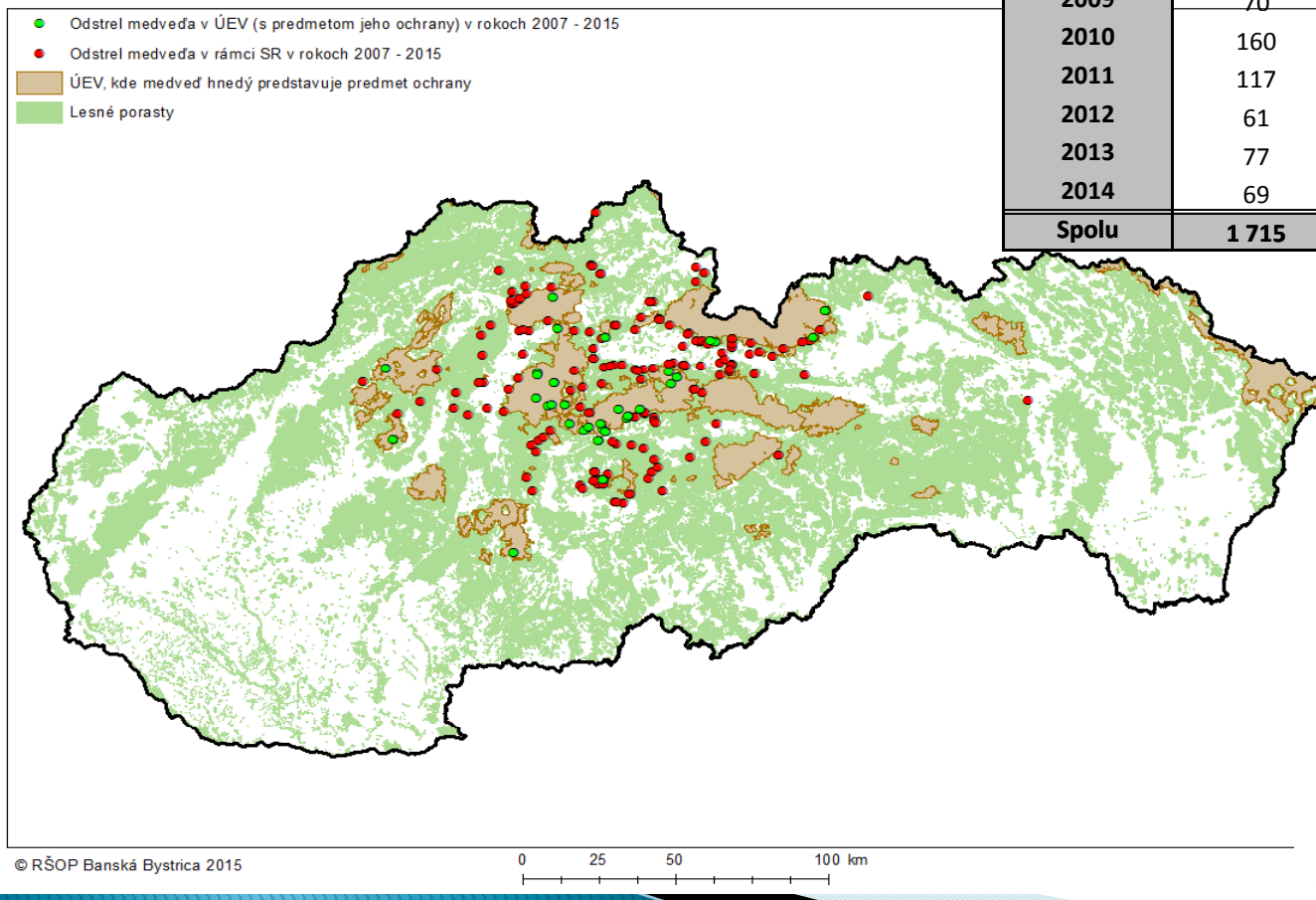
EURÓPSKA ÚNIA

Zásah do populácie veľkých šeliem

A. Medveď hnedý (*Ursus arctos*):

Stav konaní pred súdmi	Roky 2011 až 2013
Súdne spory vyhraté MŽP SR - Krajský súd BA	69
Súdne spory vyhraté MŽP SR - Najvyšší súd SR	8
Súdne spory prehraté MŽP SR - Krajský súd BA	27
Súdne spory prehraté MŽP SR - Najvyšší súd SR	10
Zatiaľ nerozhodnuté	50
Celkový počet	164

Rok	SPOLU			
	Požadovaný	Povolený	Splnený	% z povolených
2000	134	80	30	37,50
2001	104	72	25	34,72
2002	131	76	39	51,32
2003	128	79	13	16,46
2004	128	76	33	43,42
2005	114	77	35	45,45
2006	136	77	16	20,78
2007	123	83	25	30,12
2008	163	59	31	52,54
2009	70	42	25	59,52
2010	160	78	46	58,97
2011	117	69	39	56,52
2012	61	28	14	50,00
2013	77	31	20	64,52
2014	69	35	20	57,14
Spolu	1 715	799	411	42,28

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

Výnimky zo zákona 543/2002 Z. z. - § 40 v súvislosti s § 35

- odplašenie problematických jedincov,
- odchyt, imobilizácia problematických jedincov
- usmrtenia problematických jedincov

Podľa rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je na vydanie výnimky potrebné **splniť nasledovné kritériá:**

A. Zaslané podklady od žiadateľa

- žiadosť žiadateľa,
- stanovisko Okresného úradu, odboru starostlivosti o ŽP,
- doklad o komisionálne nešetrených škodách,
- doklady od samosprávy,
- podklady z médií,
- mapový podklad.

B. Podklad od ŠOP SR, na základe ktorého orgán ochrany prírody zistí skutkový stav a vykonanie dôkazov

- predpísaný formulár - všeobecné údaje, spresňujúce údaje (vyjadrenie k odôvodneniu žiadateľa), posúdenie realizácie a efektivity preventívnych opatrení),
- odôvodnenie zo strany ŠOP SR na odporúčenie resp. neodporúčenie povoliť výnimku,
- zápisy z terénu, zápisy o vypočutí svedkov,
- kópie zápisníc z obhliadok škôd spôsobených medved'mi, fotografický materiál,
- preverenie podkladov od miestnej samosprávy,
- mapové podklady (lokalita stretov, škôd, pohybu a realizáci

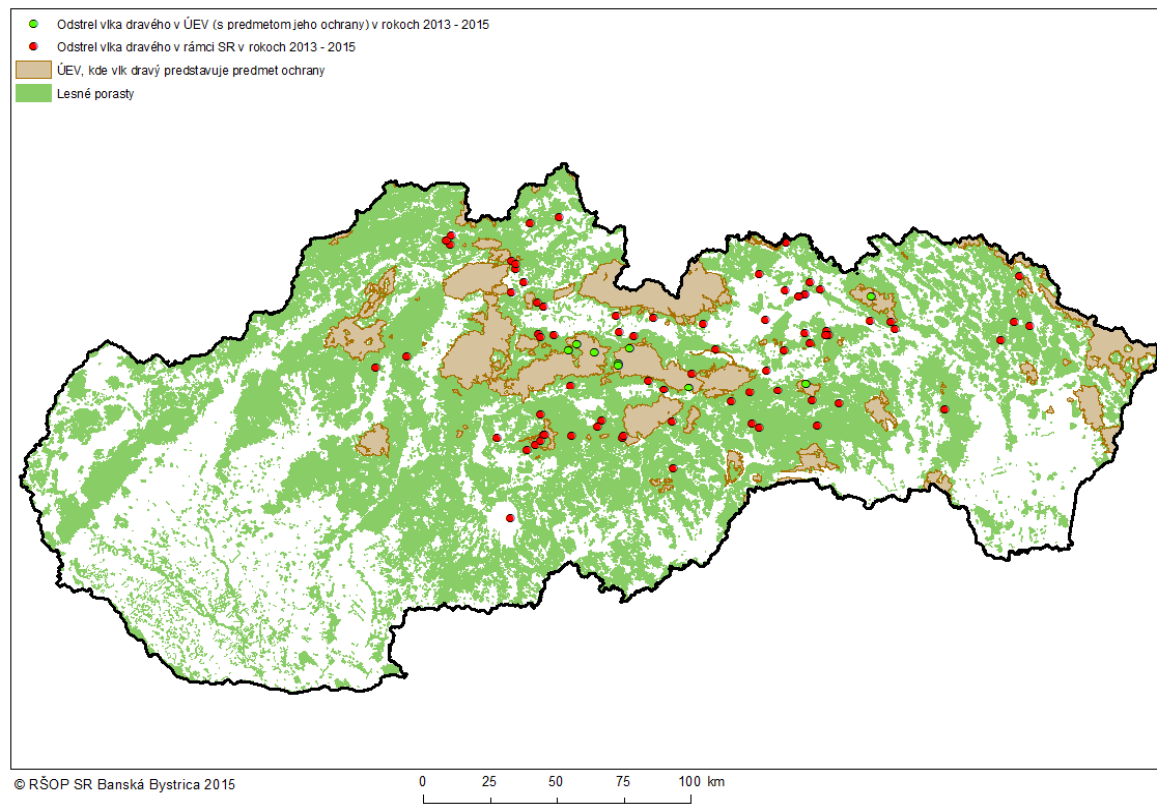
Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

B. Vlk dravý (*Canis lupus*):

Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Početnosť	752	744	817	849	833	1 028	1 250	1 330	1 079	1240	1 281
Odlov	115	130	152	139	116	157	24	74	54	69	118
Úhyn	0	0	0	0	0	0	0	0	3	13	6
Odlov + úhyn	115	130	152	139	116	157	24	74	57	82	124
Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Početnosť	1 113	924	973	1 158	1 165	1 219	1 322	1 563	1 698	1 823	2 065
Odlov	93	113	112	86	74	91	123	121	130	149	138
Úhyn	3	3	3	2	2	1	3	1	2	6	7
Odlov + úhyn	96	116	115	88	76	92	126	122	132	155	145
Rok	2012	2013	2014	<div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div><div><div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></</div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div></div>							

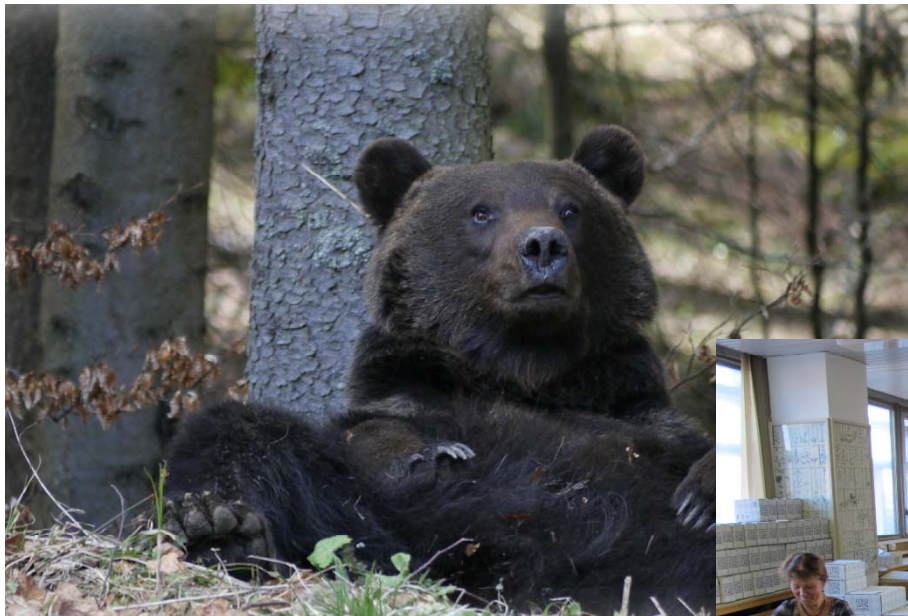
Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

Investicija do Vaše budućnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

Programy starostlivosti o veľké šelmy

Dôvody vypracovania PS:

Prvý dôvod: novelizácia zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, § 54 (Dokumentácia ochrany prírody a krajiny), ods. 4, písm. b) prvý krát zaviedol pojem program starostlivosti o druhy rastlín a živočíchov.

Druhý dôvod: zosúladenie ochrany a manažmentu veľkých šeliem na Slovensku s platnou národnou legislatívou a legislatívou EÚ. Potreba vypracovania metodiky zásahu do populácie veľkých šeliem a metodiky permanentného monitoringu populácie.

Tretí dôvod: porušenie č. 2013/4081 EK na základe ktorého sa Slovenská republika zaviazala splniť prioritné úlohy:

- do 1. septembra 2015 oznámiť/predložiť Európskej komisii „prijatie plánu monitorovania vlka“,
- pripraviť program starostlivosti o vlka dravého v zmysle platnej legislatívy,
- dosiahnuť pokrok v riešení cezhraničnej spolupráce, hlavne s Poľskom.

Štvrtý dôvod bola absencia jednotného dokumentu, ktorý by prakticky riešil ochranu a manažment vlka na Slovensku.

Piaty dôvod: komplexné vyriešenie problematiky šetrenia a náhrad škôd spôsobených veľkými šelmami.

Investícia do Vašej budúcnosti

EURÓPSKA ÚNIA

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

Kto sa na vypracovaní PS podieľal?:

Pracovná skupina – 14 členov, pravidelné rokovania

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky,

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a krajiny, Nám. Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava,

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva, Odbor štátnej správy lesného hospodárstva a poľovníctva,

Technická univerzita vo Zvolene, Katedra ochrany lesa a poľovníctva, Katedra fytológie,

Slovenská poľovnícka komora,

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Ústav pre chov a choroby rýb a zveri, parazitológie, Klinika vtákov a exotických zvierat,

Národné lesnícke centrum vo Zvolene, Lesnícky výskumný ústav Zvolen,

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora,

Združenie miest a obcí Slovenska,

Spoločnosť pre výskum, vzdelávanie a spolužitie s prírodou (Slovak Wildlife Society),

Lesoochrannárske zoskupenie VLK, Tulčík 310, 082 13 Tulčík.

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

Čo nové PS priniesli?

Navrhovaný monitoring veľkých šeliem

Mapovanie realizované ŠOP SR* (www.biomonitoring.sk) – cieľový druh: medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid

Mapovanie realizované užívateľmi poľovných revírov* – cieľový druh: medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid

Veľkoplošný monitoring vlka na snehu – zimné stopovanie* – cieľový druh: vlk dravý, rys ostrovid

Veľkoplošný monitoring medveďa na stacionároch* (monitoring počas vegetačného obdobia) – cieľový druh: medveď hnedý

Evidencia reprodukčných párov, resp. prírastku* (letný monitoring) – cieľový druh: vlk dravý

Evidencia všetkých škôd spôsobených medveďom* – cieľový druh: medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid

Monitoring a zisťovanie početnosti na základe analýz DNA – cieľový druh: medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid

Telemetrické sledovanie medveďa – cieľový druh: medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid

*** monitoring vykonávaný celoročne, resp. každoročne v pravidelných intervaloch**
– povinnosť užívateľa poľovného revíru pre možnosť zapojiť sa do lovu veľkej šelmy

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

Náhrady škôd spôsobených veľkými šelmami

Zásadná zmena – zmena kompetencií z okresných úradov na Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky

Ostatné zmeny:

- výrazné skrátenie procesu nahlasovania, šetrenia a náhrady škôd spôsobených veľkými šelmami
- odstránenie byrokratického procesu v procese komisionálneho šetrenia škôd,
- prísnejšie posudzovanie pôvodcu škody,
- prísnejšie posudzovanie realizovaných preventívnych opatrení
- zmena celkovej filozofie – rozšírenie predmetu (nároku) náhrady škody.

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

Druhy náhrad škôd spôsobených veľkými šelmami

- **škody na hospodárskych zvieratách** (ovce, kozy, hovädzí dobytok, osly, kone, ošípané, hydina, králiky príp. iné druhy zvierat chovaných na hospodárske účely),
strhnuté hospodárske zvieratá,
zranené hospodárske zvieratá,
stratené hospodárske zvieratá,
- **náhrada za sprievodné škody spôsobené veľkými šelmami na hospodárskych zvieratách** (kafilierické náklady),
- **pastierskych psoch a pastierskych strážnych psoch**,
náhrada finančných prostriedkov na obstaranie psa,
náhrada primeraných nákladov na veterinárnu starostlivosť,
kompletná náhrada výdavkov spojených s výcvikom pastierskeho psa,
- **škody na včelstvách a včelárskych zariadeniach**,
zničené včelstvo a včelia matka,
straty na produkcii medu a druhotných včelích produktov (med, vosk, propolis),
poškodené a zničené včelárske zariadenia,
- **škody na nepozbieraných poľnohospodárskych plodinách, ovocných drevinách a sadoch** (obilniny, olejiny, kukurica, okopaniny, ovocné dreviny),
- **škody na majetku** (poškodené elektrické ohradníky, ploty, budovy na uskladnenie krmív, maringotky pre včelstvá ap.),
- **nebezpečné strety človeka s medveďom**, predstavujú špecifické škody na zdraví a živote človeka

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

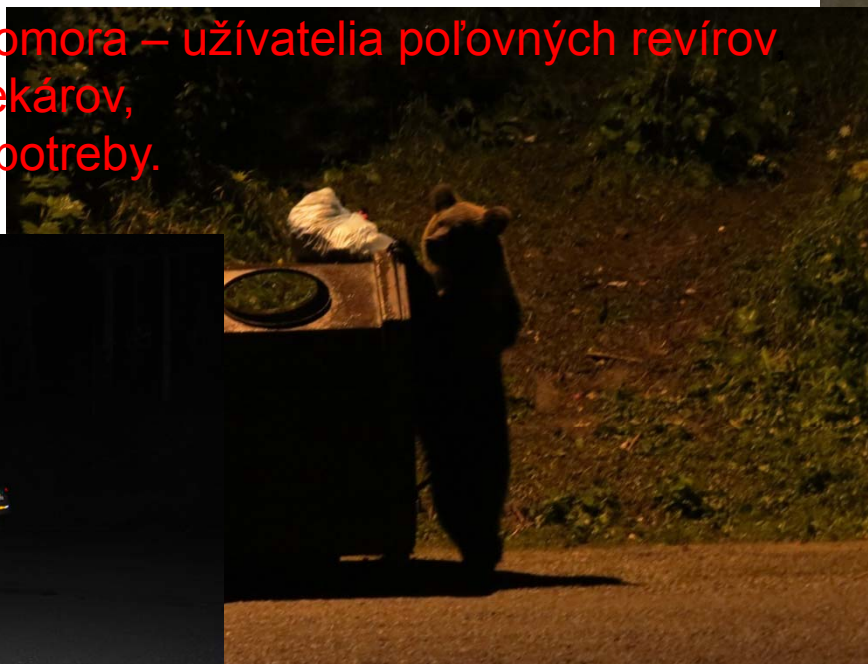
Zásady zásahu (lovu) do populácií veľkých šeliem

Medveď hnedý

- **ochranný odstrel (odchyt, usmrtenie veterinárnym lekárom)** v zmysle rozhodnutia zásahového tímu,
- **lov** naplánovaný Poradnými zbormi pre ochranu a manažment medveďa hnedého.

1. Zásahový tím – akútne problémy vznikajúce synantropizáciou medveďa v okolí intravilánov obcí, rekreačných a turistických zariadení...).

- ŠOP SR – vedúci zásahového tímu,
- Polícia SR,
- Slovenská poľovnícka **komora** – **užívatelia poľovných revírov**
- Komora veterinárnych **lekárov**,
- Ostatné subjekty podľa **potreby**.

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

2. Plánovaný zásah do populácie – sleduje zníženie rizika škôd a nebezpečných stretov človeka s medveďom, poľovnícke obhospodarovanie medveďa a zabezpečenie pozitívneho vzťahu verejnosti k medveďovi.

„Poradné zbory pre ochranu a manažment medveďa hnedého na Slovensku“ – zriaďuje ŠOP SR

- žiadosti od fyzických a právnických osôb, užívateľov poľovných revírov na odchyt a odstrel medveďa hnedého,
- výsledky získané z monitoringov medveďa hnedého,
- škody spôsobené medveďom na hospodárskych zvieratách, včelstvách, poľnohospodárskych plodinách, a majetku za predchádzajúcu sezónu (KIMS, poľovnícka štatistika, štatistika v CEHZ, štatistika včelárskeho zväzu, ap.),
- relevantne zdokumentované nebezpečné strety medveďa s človekom,
- relevantne zdokumentovaný nebezpečný pohyb medveďa v intravilánoch a blízkych extravilánoch obcí, turistických, rekreačných, liečebných a iných zariadení ap.,
- lokality a počet usmrtených medveďov za predchádzajúci rok,
- údaje o stave lokalít území Natura 2000,
- iné dôležité podklady podľa uváženia poradného zboru súvisiace so škodami a nebezpečnými stretmi.

MŽP SR – vydá jedno rozhodnutie (určenie) s určenými podmienkami lovu.

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

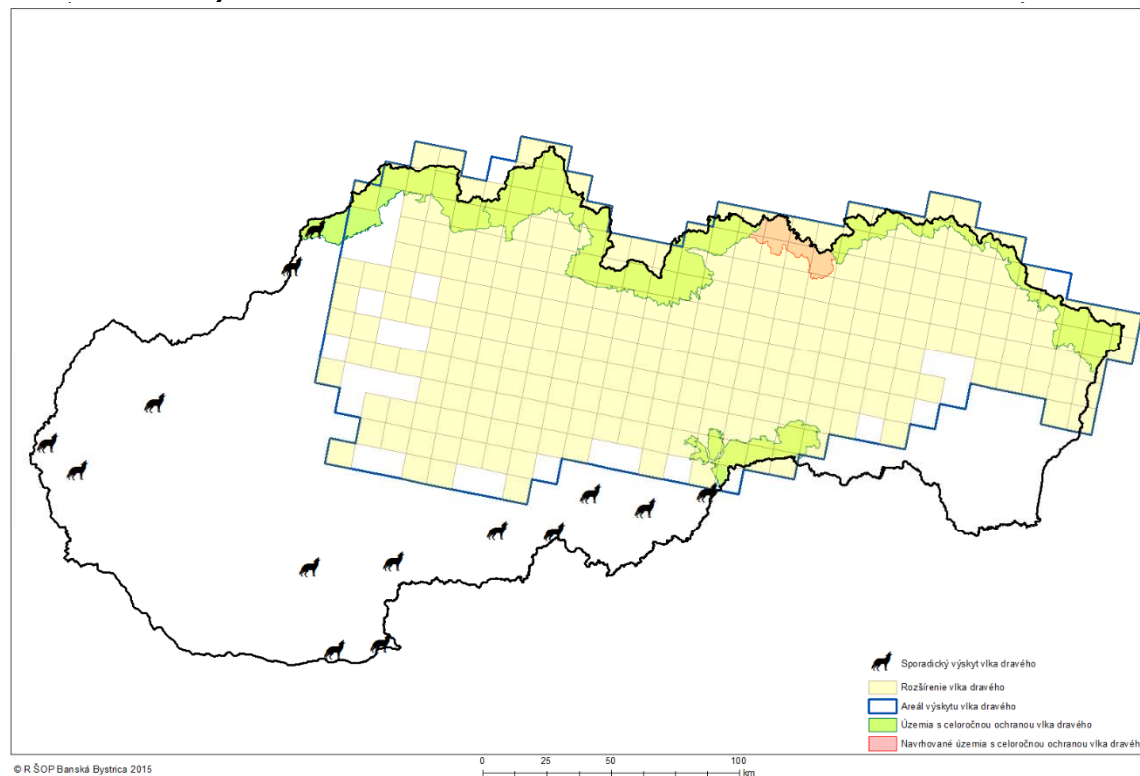

EURÓPSKA ÚNIA

Vlk dravý

Ročná kvóta lovu vlka - určuje Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky podľa zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve.

- doba lovu: **od 1. novembra do 15. januára, resp. do doby, pokiaľ už dôjde k naplneniu určenej kvóty lovu vlka dravého**, okrem území vymedzených v § 71 ods. 1 písm. a), bod 6, písm. a), b), c) a d) vyhlášky a území európskeho významu, kde vlk dravý predstavuje predmet ochrany

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

- povinnosť účasti poľovných subjektov na realizácii monitoringu,
- lov prednostne **poslednou, poslednou**. Pracovná skupina **môže** rozhodnúť aj o love vlka na **spoločných poľovačkách, mimo** území európskeho významu, kde vlk predstavuje predmet ochrany,
- **v rámci jednej spoločnej poľovačky, jednej poľovníckej sezóny a jedného poľovníckeho revíru je možné usmrtiť najviac dvoch jedincov,**
- **v prípade, že na určitých lokalitách bude povolený lov aj na spoločných poľovačkách a dôjde k odloveniu celej svorky (jej zdecimovaniu) nebudú uvedené lokality zaradené do procesu kvótovania,**
- **na spoločnej poľovačke, na ktorej bude umožnený aj lov vlka dravého je možný maximálny počet tridsať (30) strelcov,**
- prehliadka uloveného jedinca priamo na mieste (okresný úrad OPPLH, ŠOP SR),
- Bezodkladná povinnosť okamžitého nahlásenie uloveného jedinca na úrady (dôležitá z dôvodu prípadnej potreby zastavenia lovu po naplnení kvóty),
- vyplnenie hlásenky a odobratie vzoriek.

Rys ostrovid

- zásah do populácie bezo zmien,
- v prípade zvýšených škôd sa manažment môže realizovať na základe výnimky zo zákona

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

EURÓPSKA ÚNIA

ÚZEMIE S VÝSKYTM MEDVEĎA

Pri ojedinelom náhodnom stretnutí sa vyhnite priamemu očnému kontaktu, v tichosti ustupujte. Zostaňte pokojný, vyhnite sa gestikulácii a prudkým pohybom. Nepribližujte sa k mláďatám, matka je určite nablízku.

TERRITORY OF BROWN BEAR

In a rare chance of meeting, avoid direct eye contact, back away quietly. Stay calm, avoid sudden movements and gestures. Keep away from pups, mother is definitely nearby.

Viac informácií Vám poskytnú:
Správa TANAP-u
Tatranská Štrba 75, tel.: 052/448 42 17

POZOR, zvýšený pohyb medveďa hnedého!

Attention increased sightings
of brown bear!

Ďakujem za pozornosť

Medveď hnedý (Ursus arctos)

Biológia

Medveď je najväčšou európskou ľelínou. Dĺžka tela samcov môže dosahovať aj 2 m a hmotnosť 350 kg. Pre tzv. mimochodný pohyb pôsobí medveď skôr ťarbavým dojmom, v skutočnosti pri behu dokáže vyvinúť rýchlosť až 50 km za hodinu.

Pro medveďa je charakteristický samotársky spôsob života. Je aktívny za sere a v noci. Za nepriazniveho počasia a na jar (po prebudení zo zimného spánku) aj cez deň. Koncom leta si medveď začínajú "biť zásoby tuku, ktoré metabolicky využívajú počas zimného spánku. Po zimnom hibernovaní vychádza zo svojho zimného brlohu, pričom sa snaží zabezpečiť hlavne rastlinnú potravu ako napr. tráva, listy, blšice ap. Na to, aby sa pozviechal zo zimnej letargie potrebuje určitý čas - v tomto období potrebuje prijať veľmi veľa bielkovín.

Medveďa je možné najčastejšie stretnúť pri zbere lesných plodín, ako sú čučoriedky, huby, maliny. Tak isto počas medveďej ruje, ktorá prebieha v máji až júni. V výjediých prípadoch sa stáva, že sa dostane aj do ovocných sádov, do blízkosti včelích úľov (včely med mu veľmi chutia).

Cez deň je väčšinou zatienený v húštině, kde ho nik nevyruší a dreme vo svojom ležiisku.

Potravinové nároky
Medveď hľadá vo všetravce, z veľkej časti jeho obžiu tvorí rastlinná potrava, pričom asi mäsokto vie, že tvorí až 90 %. Veľmi obľubuje zelené časti rastlín, plody, koreňky, rôzne bezstavovce. Nepohrdne však ani živočíšnou potravou najmä malými stavovcami, ale príležitostne aj raticovou zverou. Vo výjediých prípadoch je to však akési pripravenie na to, na konči villo a uhynutých zvierat, preto sa v jeho truse dajú nájsť aj zvyšky raticovej zveri. Zaujímavosťou je, že medveď môže byť aj kanibal. Veľké samce často došlia na mladé medveďe. Je to dôležitý spôsob prirodzenej regulácie počtu medveďov. V prípade že z rôznych príčin medveď zmení tieto nároky a začne sa orientovať na získavanie potraviny v okolí ľudských obydli, hovoríme o tzv. synantropizácii.

Legislatívna ochrana
Medveď je z medzinárodného pohľadu vždycky a výnimkami ohrozený živočích, a preto je aj v legislatíve EÚ zaradený medzi prírodné chránené druhy. Chráni ho aj Bernská konvencia. Na Slovensku je medveď zaradený medzi chránené druhy živočíchov so stanovenou vysokou spoločenskou hodnotou a podľa zákona o ochrane prírody a krajiny je ho zakázané chytať, zraňovať alebo usmrť.

Bezpečnosť pri stretnutí s medveďom
Medveď je prirodzene plašivý a opatrnejší zvierat, ktoré väčšinou pred človekom rýchlo utečie. Právať časť zranení je spôsobená medveďom reagujúcim v sebaobrane, pretože sa cíti ohrozený. Pomerné vysoké riziko vzniká pri približovaní sa ku kontajnerovému medveďovi alebo k poranenému medveďovi, pri bráňovaní v lokalitách kde sa vyskytujú kontajnerové medveďe, pri potulkách v ťažko prístupných lokalitách, ako sú skalnaté útesy a jaskyne, vývraty a podobne. K nebezpečnému stretnutiu môže dôjsť aj pri prácach v lese a pri poľovníckach.

Pri výletoch do prírody sa takáto nebezpečná situácia môže vyskytnúť len v ojedinelých prípadoch, zato riziko sa však rovná skoro nule ak sa opatrne vyhneme uvedeným rizikovým lokalitám.

Ako sa nestrtnúť s medveďom:

- nechodte do lesa za sere, tzv. ani pri bráňaní zavčasu ráno, vtedy sú medveďe najaktívnejšie,
- ak sú v podhorských oblastiach či v blízkosti lesov na ovocných stromoch plody, zbierajte toba ovocie cez deň mimo kľasých raneých a podvečerných hodín,
- pri zbere lesných plodín nikdy nezostávajte bez vyhlásenia hlasy - upozorniť na svoju prítomnosť napr. hovorovým slovom,
- na chaty v prírode nenechávať zvyšky z potraviny v okolí chaty - upozorniť na svoju prítomnosť napr. hovorovým slovom,
- na chaty v prírode nenechávať zvyšky z potraviny v okolí chaty - upozorniť na svoju prítomnosť napr. hovorovým slovom,

Ako sa správať pri náhodnom strete s medveďom:

Pri blízkom stretnutí s medveďom na seba upozorníte hlasom, nikdy nie však krikom. Ak o vis medveď via, väčšinou okamžite utečie. Ak však zostáva na mieste, je možné, že sa jedná o medveďicu a v blízkosti sú mláďata. V tom prípade pomaly ustupujte smerom odmi ste prišli. Pri tom nekríčte, nerobte prudké pohyby a nepozerajte sa medveďici priamo do očí - mohla by to považovať za hrozbu.

Nepribližujte sa k mláďatám, ich matka je s najväčšou pravdepodobnosťou niekde blízko.

Nepribližujte sa k medveďom, ktoré stratili plašivosť. Môžu byť poranené alebo zvyknuté na ľudskú potravu, ktorú si od vás môžu vysuovať.

Neodhadzujte odpady, zabránite tak vzniku kontajnerových medveďov a následným problémom.

Tento projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj

vladimir.antal@sopsr.sk